

การพัฒนาตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย
แคลิฟอร์เนีย

The Development of the Dhammakaya Open University,
California's Textbook on the Law of Kamma

เขมิกา วรสันต์โต
Khemika Worasanto^๑
สิริมงคล อุ่นใจ
Sirimongkol Ounchai^๒

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของดัชนีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย” มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย ๒) เพื่อพัฒนาตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย ๓) เพื่อนำเสนอตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี

ผลการวิจัย พบว่า ตำรารายวิชากฎแห่งกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่ง และมีความสอดคล้องกับสภาพสภาวะปัจจุบันซึ่งคนขาดศีลธรรมกันมาก ปัจจุบันเป็นการศึกษาเชิงทฤษฎี เรื่องกรรม ๑๒ ยังขาดการนำไปใช้ในภาคปฏิบัติ การพัฒนาตำรากฎแห่งกรรมต้องสอนให้คนเกิดทั้งศรัทธา เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม และทำให้เกิดความละเอียดและรู้สึกเกรงกลัวต่อการทำบาป และการนำเสนอตำรารายวิชากฎแห่งกรรม มีรายละเอียดขอบเขตการศึกษาทั้งสิ้น ๗ บทเรียน ดังนี้ ๑. ความเป็นมาเกี่ยวกับความรู้เรื่องกฎแห่งกรรม ๒. ที่มาและประเภทการส่งผลของกฎแห่งกรรม ๓. ที่มาของความสุขและทุกข์จากกรรม ๔. กรรมกำหนดทิศทางชีวิตในโลก ๕. กรรมกับการเดินทางไปสู่ปรโลก ๖. การล้างบาปในพระพุทธศาสนา ๗. การดำเนินชีวิตภายใต้กฎแห่งกรรม ซึ่งครอบคลุมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

^๑ สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Buddhist Educational Administration, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

^๒ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Buddhist Studies, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

คำสำคัญ : ตำรา, การพัฒนาตำรา, กฎแห่งกรรม, มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย

Abstract

This article is part of the doctoral dissertation on the Development of the Dhammakaya Open University, California's Textbook on the Law of Kamma of which objectives include 1) to study the quality of the Dhammakaya Open University, California's existing textbook on the Law of Kamma; 2) to further develop the overall quality of the said textbook, and 3) to propose the use of the improved textbook based on the mixed methods research methodology.

The findings of this research show that the existing textbook on the Law of Kamma is of great importance given the fact that in the current environment, there is a tremendous lack of morality in society. The existing textbook deals with the theoretical study of Kamma-12; what it lacks is the practical part. This textbook can be further developed so that it can do the work of teaching people to have faith and to believe in the Law of Kamma such that they will feel shame and fear in regards to committing a misdeed. The improved textbook will contain altogether seven chapters as follows: 1. The background on the knowledge about the Law of Kamma; 2. The sources and types of the fruits of the Law of Kamma; 3. The sources of happiness and unhappiness based on Kamma; 4. Kamma determines the conditions of life in the hereafter; 5. Kamma and the journey to the hereafter; 6. The washing away of sins in Buddhism; and 7. Living life under the Law of Kamma, which covers the student's learning of the subject in terms of the knowledge gained, attitude and practice.

Keywords : Textbook, Textbook Development, The Law of Kamma, The Dhammakaya Open University, California.

๑. บทนำ

การศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่อารยประเทศใช้เป็นนโยบายหลักในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาสามารถพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพทัดเทียม หรือสูงกว่านานาประเทศ นับแต่อดีตเป็นต้นมา การพัฒนาทางการศึกษานับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับการศึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและครอบครัว พัฒนาอาชีพและการงาน พัฒนาชุมชน ประเทศชาติ และ

สิ่งแวดล้อม ตลอดจนทั้งพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย” มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย^๓ เป็นสถาบันการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล จัดตั้งขึ้นมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ณ เมืองอะซุซา ประเทศสหรัฐอเมริกา ถือเป็นมหาวิทยาลัยที่สอนพระพุทธศาสนาในระบบทางไกลแห่งแรกของโลก มีผู้เรียนจากทั่วทุกทวีปทั่วโลก เปิดการเรียนการสอนรายวิชา กฎแห่งกรรมมาตั้งแต่ ปี ๒๕๔๙ โดยยังมีได้มีการพัฒนาเนื้อหาตำรา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษารูปแบบ การเขียนตำราและการวางระบบการเขียนตำรารายวิชากฎแห่งกรรม อันจะนำไปสู่การจัดการ เรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ คือผู้เรียนเกิดศรัทธา^๔ มีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม^๕ ใช้ปัญญา พิจารณาเหตุและผลตรงตามความเป็นจริงได้ เป็นผู้ที่มีสัมมาทิฐิ^๖ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเรื่องกฎแห่งกรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างแท้จริง และงานวิจัยนี้มีส่วนในการ พัฒนาสังคม เพราะผู้ที่ศึกษาเรื่องกฎแห่งกรรม และมีความเข้าใจอย่างถูกต้อง ย่อมปฏิบัติตนให้ ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม ความดีงาม อันจะนำพาสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคม

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย
- ๒.๒ เพื่อพัฒนาตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย
- ๒.๓ เพื่อนำเสนอตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย

๓. วิธีการดำเนินงาน

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method) เชิงปริมาณและคุณภาพ ผู้วิจัย กำหนดขั้นตอนการวิจัย ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาสภาพตำรารายวิชากฎแห่งกรรม ของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้ ๑. ศึกษาตำรา เอกสาร บทความวิชาการ

^๓ มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย, *แนะนำมหาวิทยาลัย*, [ออนไลน์].

แหล่งที่มา : http://www.dou.us/?page_id=10, [๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙].

^๔ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๑๔๐.

^๕ อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๘๒๒/๔๔๓.

^๖ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*, หน้า ๒๑๕.

สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ๑) ความรู้พื้นฐานในการพัฒนาตำรา^๗ ๒) ทิศทางการพัฒนาการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์^๘ ๓) กฎแห่งกรรม^๙ ๒. แจกแบบสอบถามผู้บริหาร จำนวน ๑๐ รูป/คน และแจกกลุ่มตัวอย่างบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน ๓๔๑ รูป/คน และนักศึกษาที่กำลังศึกษา ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๙ จำนวน ๗๖ รูป/คน รวมทั้งสิ้น ๔๒๗ รูป/คน เพื่อประเมินตำรารายวิชากฎแห่งกรรม ๓. วิเคราะห์สภาพตำรารายวิชากฎแห่งกรรม ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT จากผลวิเคราะห์แบบสอบถามตามองค์ประกอบของหลักสูตร^{๑๐}

ขั้นตอนที่ ๒ พัฒนาตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้ ๑. สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๐ คน ได้แก่ ๑) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๖ รูป/คน ๒) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน จำนวน ๒ คน ๓) ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย จำนวน ๒ รูป โดยเลือกเจาะจง กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก ๒. ยกร่างการพัฒนาตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย ครั้งที่ ๑ โดยผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ ๓ นำเสนอตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้ ๑. การจัดสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๙ รูป/คน ได้แก่ ๑) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา ๒) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน เพื่อตรวจสอบตำรากฎแห่งกรรม ๒. นำเสนอตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย ฉบับสมบูรณ์

๔. ผลการวิจัย

๔.๑ ผลการศึกษาสภาพตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย พบว่า สภาพตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย ทั้ง ๖ ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านจุดประสงค์รายวิชา พบว่า การศึกษาเรื่องราวของกฎแห่งกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่ง และมีความสอดคล้องกับสภาพสภาวะปัจจุบันซึ่งคนชาติศีลธรรมกันมาก และการจัดหลักสูตรในปัจจุบันมีความสอดคล้องตรงตามจุดมุ่งหมายที่ผู้เรียนคาดหวังไว้ ด้านเนื้อหา พบว่า การจัดหลักสูตรรายวิชากฎแห่งกรรม เป็นการศึกษาเชิงทฤษฎีเน้นการศึกษาเรื่องกรรม ๑๒ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้ และช่วยให้มี

^๗ นภลัย สุวรรณธาดา และคณะ, การเขียนผลงานวิชาการและบทความ, (กรุงเทพมหานคร : หจก. ภาพพิมพ์, ๒๕๕๗), หน้า ๒.

^๘ คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พุทธปรัชญาการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๒๕๖.

^๙ อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๘๒๒/๔๔๓.

^{๑๐} Beauchamp. George A. Curriculum Theory. 4th (F.E. Peacock Publishers Itasca Ill. 1981.), P. 164.

ความรู้ความเข้าใจในกฎแห่งกรรมมากขึ้น และรู้สึกเกรงกลัวต่อการทำบาป ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ พบว่า ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมที่เกิดทันที ความรู้ และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ด้านยุทธศาสตร์การเรียนการสอน พบว่า จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลจากแบบฝึกปฏิบัติ และข้อสอบ ครอบคลุมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ และการจัดสอบ จะช่วยกระตุ้นให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านวัตถุประสงค์และสื่อการเรียนการสอน พบว่า รูปแบบตำราและแบบฝึกปฏิบัติที่ใช้ประกอบการเรียนมีคุณภาพ เหมาะสมต่อการเรียน

๔.๒ ผลการพัฒนาตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ด้านจุดประสงค์รายวิชา ต้องสอนให้เกิดทั้งศรัทธาเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมและใช้ปัญญาพิจารณาตรงตามความเป็นจริงได้ ควรเขียนจุดประสงค์รายวิชาให้ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และเขียนให้ถูกต้องตามมาตรฐานของตำรา ด้านเนื้อหา ปรับปรุงเนื้อหาตำรา และแบบฝึกปฏิบัติ ควรเพิ่มเรื่องภพภูมิในการทำกรรมด้วยเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ต้องบอกผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) การศึกษาในปัจจุบันเน้นการวัดด้านความคิดอย่างสร้างสรรค์ สามารถฝึกปฏิบัติได้จริงทั้งกาย วาจา และจิต ด้านยุทธศาสตร์การเรียนการสอน พัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และควรมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำโดยสามารถถ่ายทอดเรื่องราวกฎแห่งกรรมให้กับผู้อื่นได้ ด้านการวัดและประเมินผล จัดทำแผนการสอนเพื่อบอกวิธีการวัดผลและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า และควรให้ผู้เรียนได้สรุปความรู้ที่ได้รับออกเป็น ๓ ประเด็น ได้แก่ ๑) รู้สึกอย่างไร ๒) ได้เรียนรู้อะไร ๓) จะนำไปใช้อย่างสร้างสรรค์อย่างไร และควรเพิ่มการประเมินผลผู้เรียนในช่วงระหว่างภาคการเรียนด้วย และด้านวัตถุประสงค์และสื่อการเรียนการสอน ตำราควรมีภาพประกอบ และจัดทำไฟล์เสียงเพื่อเอื้อประโยชน์กับผู้ศึกษาที่มีเวลาน้อยในการอ่านหนังสือ และควรมีการจัดทำ E-book เพื่อรองรับระบบการศึกษาทางไกล นำเทคโนโลยีการศึกษามาช่วยพัฒนาในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔.๓ ผลการเสนอตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย พบว่า

ส่วนประกอบของตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย (ฉบับปรับปรุง ปี ๒๕๖๐) ประกอบไปด้วย ส่วนหน้าหรือส่วนนำ ส่วนเนื้อหาหรือสาระเรื่องราว และส่วนท้ายหรือส่วนประกอบท้ายเล่ม โดยการนำเสนอเนื้อหาแต่บทเรียน ได้แก่ ขอบเขตเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน แบบประเมินความรู้ก่อนเรียน และหลังเรียน เพื่อวัดและประเมินผลความรู้ความเข้าใจในการศึกษา โดยจัดเป็นหัวข้อเรื่องทั้ง ๗ บท ดังนี้

บทที่ ๑ ความเป็นมาเกี่ยวกับความรู้เรื่องกฎแห่งกรรม^{๑๑} ศึกษาเรื่องความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับกฎแห่งกรรม ความยากในการเข้าใจกฎแห่งกรรม และสาเหตุที่ทำให้เข้าใจผิดเรื่องกฎแห่งกรรม

บทที่ ๒ ที่มาและประเภทการส่งผลของกฎแห่งกรรม^{๑๒} ศึกษาเรื่อง ที่มาการส่งผลของกฎแห่งกรรม ประเภทของกรรม และผลของวิบากกรรม

บทที่ ๓ ที่มาของความสุขและทุกข์จากกรรม^{๑๓} ศึกษาเรื่อง วิธีทำกรรมให้บุญเกิด วิธีทำกรรมให้บาปเกิด บุญส่งผลให้ประสบสุข บาปส่งผลให้ประสบทุกข์ เหตุที่ทำให้วิบากกรรมเบาบาง และวิธีแก้ไขวิบากกรรม^{๑๔}

บทที่ ๔ กรรมกำหนดทิศทางชีวิตในโลก^{๑๕} ศึกษาเรื่อง รูปแบบการเกิดและอัฐภาพที่รองรับชีวิต กฎมิมร่องรับชีวิตในสังสารวัฏ ชีวิตความเป็นอยู่เทพบุตรเทพธิดา ชีวิตความเป็นอยู่มนุษย์ ชีวิตความเป็นอยู่ สัตว์ดิรัจฉาน ชีวิตความเป็นอยู่เปรต และชีวิตความเป็นอยู่ สัตว์นรก

บทที่ ๕ กรรมกับการเดินทางไปสู่ปรโลก^{๑๖} ศึกษาเรื่อง สาเหตุที่ทำให้ใจผ่องใสและเศร้าหมองสภาพใจกำหนดทิศทางชีวิตในโลก วิธีการไปสู่เทวโลก วิธีการไปสู่ยมโลก วิธีการไปสู่มหานรก

บทที่ ๖ การล้างบาปในพระพุทธศาสนา^{๑๗} ศึกษาเรื่อง ทรรคนะเรื่องการล้างบาปในศาสนาอื่น ทรรคนะเรื่องการล้างบาปในศาสนาพุทธ

บทที่ ๗ การดำเนินชีวิตภายใต้กฎแห่งกรรม ศึกษาเรื่อง ทุกชีวิตมีวิบากกรรมในอดีต ข้อปฏิบัติเพื่อไปสู่สุคติ การบริหารเวลากับคุณค่าชีวิต

ซึ่งขอบเขตการศึกษาทั้ง ๗ บทเรียน ครอบคลุมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

^{๑๑} อง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๗๗/๑๒๒, ติก.อ. (ไทย) ๒๐/๒๒๒/๕๐๑. ดุราลัยละเอียดในพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), **พุทธธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๓๕, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พลีธัมม์, ๒๕๕๕), หน้า ๒๓๖.

^{๑๒} ส.นิ. (ไทย) ๑๖/๔๒๕. ดุราลัยละเอียดในพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), **พุทธธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๓๕, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พลีธัมม์, ๒๕๕๕), หน้า ๑๗๑.

^{๑๓} อง.ทุก. (ไทย) ๒๐/๑๔๗/๓๙๕, อง.เอกก. (ไทย) ๒๐/๗/๑๔๕.

^{๑๔} พระครูวินัยธรไพฑูริย์ ธมฺมวิบูล, **วงจรชีวิต ฉบับชีวิตในกามภพ**, (กรุงเทพมหานคร : ฟองทองเอนเตอร์ไพรส์, ๒๕๕๗), หน้า ๔๔-๔๖.

^{๑๕} อง.จตุกก. (ไทย) ๑๐/๓๐๑/๒๗๘-๓๐๗.

^{๑๖} อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๑๐๒๖/๕๗๙, ม.มู. (ไทย) ๑๗/๙๒/๔๓๓.

^{๑๗} อง.ติก. (ไทย) ๒๐/๑๒๒/๓๖๘.

๕. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพตำราจากการประเมินรายวิชาจากแห่งกรรม มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะได้ทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของการจัดการเรียนการสอนจะได้นำไปสู่การพัฒนาอย่างถูกต้อง และตำราจากแห่งกรรม มีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นการศึกษาเชิงทฤษฎีเน้นการศึกษาเรื่องกรรม ๑๒ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้ และมีความสอดคล้องกับสภาพสภาวะปัจจุบันซึ่งคนชาติศีลธรรมกันมาก โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาพิเชษฐ ธีรวโร ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องกรรมและสังสารวัฏในพุทธปรัชญาเถรวาท ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนไทยในปัจจุบัน พบว่า กรรมและสังสารวัฏมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องถึงกัน อิทธิพลของแนวคิดเรื่องกรรมและสังสารวัฏในพุทธปรัชญาเถรวาทที่มีต่อการดำเนินชีวิตของชาวพุทธไทยในปัจจุบัน และแนวความคิดเรื่องกรรมและสังสารวัฏในพุทธปรัชญาเถรวาทมีอิทธิพลในเชิงบวกแก่ผู้ที่เชื่อถือ กล่าวคือ ทำให้ผู้ที่เชื่อถือประพฤติสุจริตด้วยกาย วาจา และใจ^{๑๘} และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยะ รูปหมอก ศึกษาเรื่อง การบริหารตามยถากรรม ผลการวิจัยพบว่า ๑. กรรมที่ปรากฏในพระไตรปิฎก และเอกสารอื่นๆ ได้แก่ ๑. กรรม ๒^{๑๙} คือ ๑) อกุศลกรรม กรรมชั่ว ๒) กุศลกรรม กรรมดี ๒. กรรม ๓^{๒๐} คือ ๑) กายกรรม ๒) วจีกรรม ๓) มโนกรรม ๓. กรรม ๑๒^{๒๑} มี ๓ กลุ่ม คือ ๑) กรรมให้ผลตามเวลา ๒) กรรมให้ผลตามหน้าที่ ๓) กรรมให้ผลตามลำดับ ๔. จริยธรรมของกรรมที่ใช้เป็นพฤติกรรมการบริหารมี ๗ ข้อ คือ ๑) ให้เป็นผู้เชื่อในเหตุผล ๒) ลงมือทำงานด้วยตนเอง ๓) เว้นชั่วทำดี ๔) ทุกคนสามารถปรับปรุงตนได้ทุกคน ๕) คุณธรรม ความสามารถ ความประพฤติ เป็นเครื่องวัดความดี ความชั่วของมนุษย์ ๖) ใช้กรรมเก่าเป็นบทเรียน ๗) เชื่อในกฎแห่งกรรม^{๒๒} และ ๒. การบริหารตามยถากรรม คือพฤติกรรมการบริหารที่ได้มาจากจริยธรรมของกรรมที่ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดทุกคน^{๒๓}

การพัฒนาตำรารายวิชาจากแห่งกรรม ด้านจุดประสงค์รายวิชา คือ ต้องสอนให้เกิดทั้งศรัทธา เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม และใช้ปัญญาพิจารณาตรองตามความเป็นจริงได้ ซึ่งสอดคล้อง

^{๑๘} พระมหาพิเชษฐ ธีรวโร, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องกรรมและสังสารวัฏในพุทธปรัชญาเถรวาทที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนไทยในปัจจุบัน”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาปรัชญา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔), บทคัดย่อ.

^{๑๙} อัง.ต.ก. (ไทย) ๒๐/๔๔๕/๑๓๑, ๕๕๑/๓๓๘.

^{๒๐} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๖๔/๕๖, อัง. ต.ก. (ไทย) ๒๐/๔๔๕/๑๓๑.

^{๒๑} อัง.ต.ก.อ. (บาลี) ๒/๑๓๑-๑๔๑, ๑๔๖.

^{๒๒} ชู.ธ. (ไทย) ๔๒/๑๙/๓.

^{๒๓} สุริยะ รูปหมอก, “การบริหารตามยถากรรม”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒), บทคัดย่อ.

กับงานวิจัยของภัทรา บุญสุยา ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเชื่อเรื่องบุญบาปตามกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\square = 0.45$) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความเชื่อเรื่องบุญ บาป ตามกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนา อยู่ในระดับเชื่อ^{๒๔}

การนำเสนอตำรารายวิชากฎแห่งกรรม และการวางแผนการจัดการเรียนการสอนมีส่วนสำคัญยิ่งในการศึกษาเรื่องกฎแห่งกรรม ดังรายละเอียดเนื้อหาตำรารายวิชากฎแห่งกรรม ฉบับปรับปรุง ปี ๒๕๖๐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานฤพล สิริเมธี (ผั่งประสพ) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องความมีอยู่ของกรรมในพุทธปรัชญาเถรวาท” พบว่ากรรมในพุทธปรัชญาเถรวาท พบว่า การกระทำทั้งในทางที่ดีหรือทางที่ไม่ดี ถ้าเป็นกรรมดี เรียกว่า กุศลกรรม และกรรมไม่ดี เรียกว่า อकुศลกรรม ประเภทของกรรม กล่าวไว้โดยละเอียดมี ๑๒ ประการ แต่ถ้ากล่าวโดยหลักใหญ่มี ๓ ประการ คือ กรรมให้ผลตามหน้าที่ กรรมให้ผลตามระยะเวลา ส่วนการให้ผลของกรรม มี ๓ ระดับ คือ (๑) ผลชั้นใน หมายถึง จิตใจ (๒) ผลชั้นนอก หมายถึง ลาภ ยศ สรรเสริญ เสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา เป็นต้น และการสิ้นกรรม คือ การที่บุคคลนั้นหมดกิเลส การเกิดกรรมในพุทธปรัชญา พบว่า การเกิดกรรมนั้นมีพื้นฐานมาจากกิเลส และการแสดงออกทางกาย วาจา และใจ มีทั้งกรรมดีและกรรมชั่ว และส่วนหนึ่งเกิดจากผัสสะในทางพุทธศาสนา เรียกว่า กรรม ๓ ได้แก่ กายกรรม วจีกรรม และมโนกรรม ในส่วนเกณฑ์การตัดสินกรรมในพุทธปรัชญาให้พิจารณาที่เจตนาที่เกิดจากกุศลมูล และอกุศลมูล เป็นสิ่งสำคัญที่สุด^{๒๕} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ (สุเทพ ปสิวิโก) ได้ศึกษาเรื่อง “ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของนักศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) ปีการศึกษา ๒๕๔๗” พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมมาก และเป็นความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมอย่างถูกต้อง เพราะนักศึกษามีความเชื่อว่า “บุคคลหว่านพืชเช่นใด ย่อมได้รับผลเช่นนั้น และผู้ทำกรรมดีย่อมได้รับผลดี ผู้ทำกรรมชั่วย่อมได้รับผลชั่ว ซึ่งตรงกับพุทธพจน์ที่ว่า “ยาทิสฺส ลภเต พิชฺชํ ตาทิสฺสํ ลภเต ผลํ กลยาณการี กลยาณํ ปาปการี จ ปาปกั” ในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๐.๐๐ และระดับมากที่สุดร้อยละ ๒๐.๐๐ ทั้งนี้อาจเป็น

^{๒๔} ภัทรา บุญสุยา, “ความเชื่อเรื่องบุญ บาป ตามกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑๐.

^{๒๕} พระมหานฤพล สิริเมธี (ผั่งประสพ), “การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องความมีอยู่ของกรรมในพุทธปรัชญาเถรวาท”, *บทความวิจัย พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาปรัชญา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี ซึ่งเป็นวัยที่ค่อนข้างสูงจึงอาจเคยมีประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับเรื่องกฎแห่งกรรมมาแล้ว และทั้งหมดเป็นชาวพุทธซึ่งมักมีคุณสมบัติพื้นฐาน คือ ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมอยู่แล้ว^{๒๖}

๖. องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย แบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑. กระบวนการพัฒนาตำรา ผู้วิจัยได้การศึกษาสภาพตำรารายวิชากฎแห่งกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย โดยการประเมินหลักสูตร และการทำตารางวิเคราะห์ SWOT องค์ประกอบของหลักสูตรทั้ง ๖ ด้าน ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชากฎแห่งกรรม จนกระทั่งนำมารวบรวมเป็นแนวคำถามเพื่อหาทางแก้ไขตามองค์ประกอบทั้ง ๖ ด้าน ในขั้นตอนการพัฒนาตำรานั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกฎแห่งกรรม ทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิ คือ จากพระไตรปิฎก และจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาสังเคราะห์เนื้อหาในการจัดทำตำรารายวิชากฎแห่งกรรม และได้แนวทางการพัฒนาตำราจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา และด้านหลักสูตรและการสอน

๒. องค์ความรู้เรื่องกฎแห่งกรรม การศึกษาเรื่องกฎแห่งกรรม มีความมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดhiri โอตตปปะ^{๒๗} และเกิดศรัทธา คือ เชื่อกฎแห่งกรรม เชื่อสาระสำคัญของกฎแห่งกรรมที่ว่า “บุคคลทำกรรมใดไว้ เขาย่อมเห็นกรรมเหล่านั้นในตน ผู้ที่ทำกรรมดีย่อมได้รับผลดี ผู้ที่ทำการชั่วย่อมได้รับผลชั่ว บุคคลหว่านพืชเช่นใดย่อมได้รับผลเช่นนั้น”^{๒๘} และสามารถติดตามหลักการโอวาทปาฏิโมกข์ คือ การไม่ทำบาปทั้งปวง การทำกุศลให้ถึงพร้อม และการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ซึ่งเป็นคำสอนที่สำคัญอันเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา^{๒๙} ดังแสดงในภาพที่ ๑

นิพพาน		บุญ	ส่งผลให้ประสบสุข ไปสุด มีรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ
ภพภูมิ ทั้ง ๓๑	อรูปพรหม ๔		
	รูปพรหม ๑๖		
	สวรรค์ ๖		

^{๒๖} พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ (สุเทพ ปลิวโก), “ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของนักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) ปีการศึกษา ๒๕๔๗”, (งานวิจัยจากสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๕๕.

^{๒๗} อง.ทุก. (ไทย) ๒๐/๒๕๕/๖๕, ขุ.อิติ. (ไทย) ๒๕/๒๒๐/๒๕๗.

^{๒๘} ขุ.ชา. (ไทย) ๕๗/๒๙๔/๓๘๙.

^{๒๙} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๙๐/๕๐.

				ปริวารสมบัติ
มนุสฺตสฺสุมิ	<p>มนุษย์ประกอบ</p> <p>กุศลกรรม (กายกรรม วาจากรรม มโนกรรม ฝ่ายกุศล)</p> <p>อกุศลกรรม (กายกรรม วาจากรรม มโนกรรม ฝ่ายอกุศล)</p>		<p>มืดมา มืดไป</p> <p>มืดมา สว่างไป</p> <p>สว่างมา มืดไป</p> <p>สว่างมา สว่างไป</p>	
อบายญุมิ	เดรัจฉาน	บาป	<p>ส่งผลให้ประสบทุกข์</p> <p>ไปทุกคติ</p> <p>มีโรคร้ายไข้เจ็บ</p> <p>มีความทุกข์ทรมาน</p>	
	เปรต			
	อสุรกาย			
	นรก			

ภาพที่ ๑ องค์ความรู้จากการวิจัย

บรรณานุกรม

คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พุทธปรัชญาการศึกษา**.

กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

นภาลักษณ์ สุวรรณธาดา และคณะ. **การเขียนผลงานวิชาการและบทความ**. กรุงเทพมหานคร :

หจก.ภาพพิมพ์, ๒๕๕๗.

พระครูวินัยธรไพฑูริย์ ธมฺมวิบูล. **วงจรชีวิต ฉบับชีวิตในกามภพ**. กรุงเทพมหานคร :

ฟองทองเอนเตอร์ไพรส์, ๒๕๕๗.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่

๑๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). **พุทธธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๓๕. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์ผลิธัมม, ๒๕๕๕.

- พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ (สุเทพ ปลิวโก). **ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหาวชิราวุธวิทยาลัย (ส่วนกลาง) ปีการศึกษา ๒๕๔๗**. งานวิจัยจากสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- พระมหานฤพล สิริเมธี (ฝั่งประสพ). **การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องความมีอยู่ของกรรมในพุทธปรัชญาเถรวาท**. บทความวิจัย พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาปรัชญา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- พระมหาพิเชษฐ์ ธีรวโร. **การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องกรรมและสังสารวัฏในพุทธปรัชญาเถรวาทที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนไทยในปัจจุบัน**. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธมหาบัณฑิต สาขาปรัชญา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.
- ภัทรา บุญสุยา. **ความเชื่อเรื่องบุญ บาป ตามกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ**. **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๕.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกอรรถกถาพร้อมแปล ชุด ๙๑ เล่ม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- สุริยะ รูปหมอก. **การบริหารตามยถากรรม**. **วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒.
- มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย. “แนะนำมหาวิทยาลัย”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [http:// www.dou.us/?page_id=10](http://www.dou.us/?page_id=10). [๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙].
- Beauchamp. George A. **Curriculum Theory**. 4th (F.E. Peacock Publishers Itasca III, 1981..

